

af Befolkningens Sammentrængen i en Kjøbstad, men skal man tilbageholde Landet i sin Udvikling, fordi Kjøbstæderne hos os have udviklet sig paa en unaturlig Maade, eller rettere sagt, ikke udviklet sig? Kan man virkelig forlange, at Landet og dets Beboere desaar- sag skulle berøves den lette og hurtige Afgang til at faae alle saadanne Fornødenhedsvarer forfærdigede, som det daglige Livs vorende Forbrug gjør Fordring paa, og som ligesaavel kunne forarbejdes paa Landet som i Kjøbstæderne? Det forekommer mig ikke at være en rigtig Bei at indslaae, for at modarbejde visse Localiteters unaturlige Stilling, at ville gjøre Opholdet i andre Localiteter ligesaa unaturligt, og at troe, at man virkelig kan hæve smaa Kjøbstæder ved at gjøre det vanskelige at forskaffe sig en behagelig Eksistens paa Landet. Jeg troer, som sagt, at i vore Kjøbstæders Ringhed ligger idetmindste for en stor Deel Grunden til, at alle slige Forhold føles tungere af Kjøbstadsbeboerne hos os, og at det er en Følge af Landets hele Vektsen, at Udviklingen hos os fører et større Tryk for Enkelte med sig, end ellers vilde være Tilfældet. Naar der forøvrigt er peget hen paa, at Lovgivningen i de sidste 30 eller 40 Aar er gaaet en Bei, som har været mindre gunstig for Kjøbstæderne, idet Landets Indvaanere have faaet større Afgang til at forskaffe sig de Haandværksarbejder, hvis Forfærdigelse tidligere har været indskrænket til Kjøbstæderne alene, saa vil jeg ingenlunde benægte dette; men Spørgsmaalet staaer derfor ligesuldt tilbage til at besvares, om det er en urigtig Bei, Regjeringen har fulgt, eller om det tværtimod ikke har været en rigtig Bei, og om det ikke er saa langt fra, at det kan siges, at det har været til Landets Skade i det Hele, at det tværtimod har været til Landets Opkomst.

Sunde: Det er vistnok et meget vanskeligt og meget vigtigt Spørgsmaal, som her er reist; imidlertid undrer det mig dog overordentligt meget, at Forsamlingen vil lade sig nøie med et saa ubestemt Svar som det, den ærede Minister har givet. Jeg vil tillade mig at bringe i Erindring, at det er en Sag, der ikke har været behandlet i kort Tid her i Landet, men at den har været behandlet i mange

Aar; i Aarene 1830—1840 er den især bleven behandlet igjennem Pressen saaledes, at, da den nye Konge tiltraadte Regjeringen i 1839, satte han strax Sagen under Forhandling ved at overgive den til Kjøbenhavns Communalbestyrelse. Denne har vistnok arbejdet meget langsomt, men der er dog tilveiebragt et Slags Resultat, som, hvad enten Ministeren vil tiltræde det eller ikke, altid maatte give et saadant Materiale, at der derpaa kunde bygges videre. Nu ere vi samlede her paa 3die Aar, og vi høre atter, at man er ved at samle Materialet, saa at det vistnok ikke kan undre selv den ærede Minister, om man antager, at det Svar, han gav, kun siger Saameget som, at Sagen ikke kan ventes endnu i en rum Tid tilendbragt. Jeg skal tillade mig at bringe i Erindring, hvorledes ogsaa vi have modtaget Beviser paa, at denne Sag ikke vedrører en enkelt Deel af en Klasse, eller en enkelt Klasse, men, saa at sige, alle Arbejdsclasser, idetmindste i mange Sag; jeg skal saaledes tillade mig at erindre om, hvorledes der her til denne Forsamling har været indgivet Petitioner fra Strædderfændene i Kjøbenhavn om, at deres Interesse maatte blive varetagen, idet de klagede over, at Mestrene toge Andre udenfor Lauget, Fruentimmer og saa fremdeles, til at sye det, hvortil de alene troede sig berettigede, og de maatte jo ikke ernære sig ved at paatage sig noget andet Arbejde, som de muligen kunde faae, uden igjennem Mestrene; men der har ligeledes fra det samme Laugs Mestere været klaget over, at man endog fra offentlige Anstalter overdrog Arbejdet til Andre end til Mestrene; der har igjennem Løimagerlauget været klaget fra Svendene over, at de paa samme Maade lede Indskrænkning i deres Erhverv, idet Fruentimmerfanger erholdt Arbejde, hvortil de troede sig eneberettigede. De ere atter iaar komne med en Begjering om, at de af dem, der havde naaet en vis Alder, maatte faae Lov til at bruge deres egne Hænder, som de kunde bedst. Mestrene ved dette Haandværkslaug ere ligeledes af den Formening, at der ogsaa skeer dem Uret derved, at Strafsanstalterne overgives Arbejder, som de troe tilkomme Borgerne, der betale Skat, og disse Exempler blandt mange andre maae dog være